

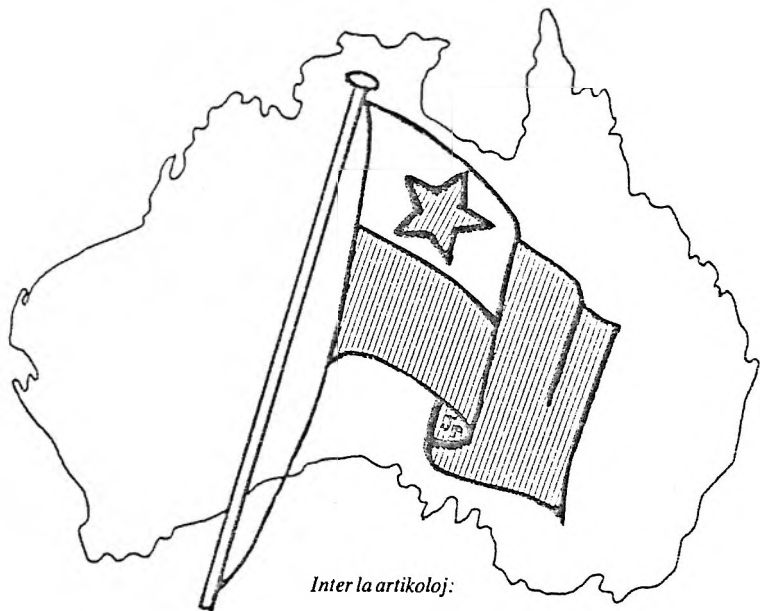
The Australian Esperantist

Numero 269

Septembro-Oktobro 1991

Registered by Australia Post

Publication no. WBG 2488

Inter la artikoloj:

- Pri biciklo, buso kaj ĉampano (*Trevor Steele*) p.3
Mi serĉis vinkton... aŭ ĉu? (*Donald Broadribb*) p.6
Kiu diris tion? Citaĵkvizo 6 (*Ralph Harry*) p.10
Esperanto en radio 3ZZZ (*Svetislav Kanački*) p.11
Pri "si" (*Akademio de Esperanto*) p.13
Pri tramoj kaj taso da teo. Spertoj n° 10 (*Donald Broadribb*) p.16
La perfekta virino (*Elvie Rowe*) p.19
El *Carmina Popularia* (tr. *José Fco Martín del Pozo*) p.21
23-a somerlemejo en San Francisco (*Margaret Furness*) p.23
Kiel juĝi esperantecon? (*Marcel Leereveld*) p.24
El la regionoj... p.26

English section

LA AŬSTRALIA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA AŬSTRALIA ESPERANTO-ASOCIO

Redaktoro: Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill WA 6562
Telefono: (09) 574 1307

Provizora Prezidanto: Vera Payne, 36 Donegal Rd, Floreat Park WA 6014

Sekretario: Ray Ross, 41 Agnes St, Sunnybank QLD 4109

Vicsekretario: Herbert Koppel, GPO Box 2122T, Melbourne VIC 3001

Kasisto: Owen Lonergan, 16 Deverell Way, Bentley WA 6102

Libroservo: Tom Elliott, PO Box 230, Matraville NSW 2036

Korespondaj kursoj: John Moore, 7 Pelican St, Emu Park QLD 4702

P.R.O. (Oficisto pri Rilatoj kun la Publiko): Dennis Murphy, 79 Binnalong Rd,
Old Toongabbie NSW 2146

Provizora Prezidanto de la Ekzamen-Komitato: Donald Broadribb, 46 Great Eastern
Highway, Bakers Hill WA 6562

Membrokotizoj: \$25 por individuo, klubo kc. \$30 por familio (ĉiuj ĉe la sama adreso). \$15 (minimume) por pensiulo aŭ studento. Bonvolu sendi vian kotizon al la kasisto.

Bonvolu avizi la redaktoron se via adreso estas neĝuste presita sur la adreslipeto, aŭ se vi ŝanĝas vian nomon aŭ/kaj adreson. Sendu ĉiujn komunikaĵojn, artikolojn, librojn por recenzo kc. al la redaktoro. Limdato por ricevo de presotaĵoj por la venonta numero: 1 novembro.

SE VI DEZIRAS LEGI PRI IO verku artikolon!

Jes, ĉu vi ne ofte pensis kiam vi elkovertigis vian novan ekzempleron de *La Aŭstralia Esperantisto* "Ni vere bezonas artikolon pri...?" Do sendu tiun amatan eseon, ideon, rakont(et)on, esprimon de vidpunkto, ŝercdesegnaĵon. Ni akceptas surpaperajn manuskriptojn kaj ankaŭ verkojn sur 3.5-colaj diskoj IBM-kongruaj kaj Macintosh-aj. Se vi sendas manuskripton, bonvolu atenti la ĉi-sekvajn postulojn: la teksto devas esti klare tajpita kun duobla spaco inter la linioj. Tajpu sur nur unu flanko de ĉiu folio. Netajpitaj manuskriptoj estos malakceptitaj. (Ankaŭ tajpaĵoj kiuj estas tro palaj por esti facile legeblaj.) Manuskriptoj estos resenditaj nur se ilin akompanos adresita afrankita koverto por tiu celo. Se vi sendas diskon, nepre kunsendu adresitan afrankitan koverton por ke ni povu resendi al vi vian diskon por reuzo. La redaktoro kutime agnoskas la ricevon de gravaj/longaj tekstoj, sed kutime ne de malgrandaj informoj kc. kiuj estos uzataj laŭ taŭgeco. Aŭtoro de artikolo kutime ricevas senpagan ekzempleron de tiu numero en kiu la artikolo aperas. Por konservi la lingvan nivelon de ĉi tiu gazeto la redaktoro rajtas korekti ĉiun tekston antaŭ aperigo. Laŭbezone ĝi povos esti mallongigita de la redaktoro. Ni ne povas promesi aperigon en la tuj sekvonta numero, krom se temas pri io kronologie urĝa.

PRI BICIKLOJ, BUSO, KAJ ĈAMPANO de TREVOR STEELE

Nu, kio estas kumuna al bicikloj, buso, kaj ĉampano? Legu pluen.

Mi iros baldaŭ al Baltaj Esperanto-Tagoj en Tartu, la dua urbo de Estonio. Sed mi ne simple "iros": kun grupo da kunfrenzuloj mi biciklos tien—kaj ne nur tien. Ni faros rondveturon, kvazaŭ oni veturus de Brisbano ĝis Melburno tra Darvino kaj Perto.

Ĉar mi lastafoje biciklis antaŭ iuj eonoj, mi decidis aĉeti biciklon por kurtimigi miajn grandaĝajn muskolojn. Samkiel ĉio alia, bicikloj estas malfacile aĉeteblaj, sed lernanto mia raportis, ke estas belaspekta specimeno en proksima brokantejo. Mi rapidis tien kaj enamiĝis al la preskaŭ nova vehiklo. La kosto estis bagatela—nur trimonata salajro. Kun posedula fiero mi puŝis mian ŝikan duradaĵon el la butikoj kaj preter la gregojn da ordinaraj homoj ĉe la apuda bushaltejo. Iom hezite mi sur-seliĝis.

Mia fiero ricevis la unuan baton, kiam klare sentiĝis, ke la radoj iom ŝanceliĝas kaj la selo insistas interbatiĝeti kun miaj gluteoj. Tamen mi peze tretis sur la pedalojn kaj eksagis antaŭen. La vento eksiblis preter miajn orelojn, mi malfermis la buŝon por orgojle kriegi antikvan kozalean batalkanton. Je mia malagrabra surprizo la tuta maldekstra pedalo—ne nur la piedplataĵo—subite forfalas kaj mia maldekstra piedo vane rotaciis en libera spaco. Ekzamenante mian trompe belan posedaĵon, mi konstatis, ke tiu pedalo estas nekuraceble malsana. Mian saĝan diagnozon plene subtenis konata meĥanikisto, kiu sukcesis "ripari", t.e., refoje kunfliki la ped-

alon, ke ĝi aspektu integra.

Mi reiris al la brokantejo kaj diris al la afabla vendistino, ke mi subite memoris, ke mi devos reiri al Aŭstralio post unu semajno; ĉu ŝi reakceptos la belan velocipedon? Certe ŝi akceptis, sed mi ricevos mian monon nur, kiam iu alia naivulo aĉetos. Mi esperas, ke tio okazos, antaŭ ol mi malmensoge reiros al Aŭstralio...

Bonŝance mi sukcesis lui malpli belan sed uzeblan biciklon. Mia unua veturo estis tre saĝe elektita: al geomikoj en loko 30 km for de mia apartamento. Miaj gluteoj plendis post 10 km. Sed ĉio iris pli-malpli bone, ĝis mi refoje atingis la urbon revenvoje.

Kiel ĉiam mi veturis kiel eble plej proksime al la dekstra ekstremo de la asfalto (bicikloj ŝajnas nevideblaj al multaj aŭtostirantoj). Sed en la (nun fama) strato Endla mi konstatis, ke duvagona buso maldekstre devancas min. Mi rigardis rekte antaŭen, ne la buson mem, sed mi vidis, ke la ombro de la monstro pli kaj pli proksimiĝas al mi—ke fakte iu parto de la dua vagono nepre batos min. Mi ricevis ne tre agrablan bildon: la rado de la buso kaptos la radojn de mia biciklo kaj mia korpo estos, ni diru, la viando en tiu metala sandviĉo. Nu, venis ideo, kiu probable savis mian vivon, sed eble vi devos ĝin mimi por kompreni. Provu! Mi jetis mian korpon supren por ne pezi sur la biciklo, samtempe per la dekstra mano mi provis levi la biciklon kaj tiri ĝin for de la buso, per la maldekstra mano mi puŝis kontraŭ la buso. Ne nepre rekomendinda

kiel ĉiutaga gimnastikaĵo, tiu manovro tamen permesis, ke mi skribu ĉi tiun rakonton, ke mi kaj mia irigilo post spektakla karuseliĝo troviĝis sur la asfalto. Mi tuj ekstaris kaj rapidege fortrenis la feran ĉevaleton, sciante, ke la aŭtoĵ malantaŭ ni estas proksimaj.

Dummomente mi sidis sur la trotuaro iom penseme. Abunda sangofluo, jes, sed ĉiuj ostoj restis integraj. Fakte estis nur vico da neprofundaj skrapvundoj. Mi volis nur iom ripozi kaj poste pluenveturi.

Sed la reago de la busŝoforo ne permesis tion. Li tuj haltigis sian buson, kriis ekscitite al la pasaĝeroj, ke ili ekiru kaj trovi alian transporton, kaj rapidis al mi. Unue mi konstatis nur, ke lia granda ventro provas samtempe balanciĝi diversdirekten: sed li alkrisis min, ke mi restu sidanta, ke li tuj venigos policiston kaj diros al li la veron, por ke mi ne povu "fari skandalon" kaj procesi kontraŭ li kaj postuli, ke li pagu miajn kuracistajn fakturojn, ktp. Amare amuzate de liaj memcentraj zorgoj, kaj nedezirante devi konversacii kun li ruse, mi sfinkse ridetis, kiam la ŝoforo komencis klarigi al ĉiu ajn, kiu pretis aŭskulti, ke mi kulpis. Li demonstris al ĉiuj, kiel mi forveturis de la trotuaro: tenante la manojn ĉe la impona umbiliko, li antaŭenpuŝis ilin kaj grade apartigis. Sed, simile al fiŝisto rakontanta pri hokita sed nekaptita fiŝego, la ŝoforo ĉiufoje pliapartigis la manojn, ĝis la gesto iĝis klaŭnaĵo. Nu, la staranta buso jam ĝenis la ceteran trafikon; baldaŭ alvenis aŭto de businspektoro, du policaŭtoj, ambulanco, kuracisto kaj du flegistinoj, kaj—kiam oni eksciis, ke mi estas aŭstraliano kaj ne parolas estone—aŭto kun inter-

pretistino el Inturist. Vane mi asertis, ke ĉio estas en ordo, ke mi volas simple iri hejmen. Ŝajnis, ke duono de la oficialuloj de Tallinn okupiĝas pri mi: oni testis miajn okulojn, miajn orelojn, sangopremon, pulmojn, ripojn, inteligentonivelon... intertempe estiĝis perfekta trafikŝtopiĝo, kaj la ŝoforo ripetadis sian gestaron al ĉiu, kiu ne povis ne aŭdi.

Post longa tempo kaj multe da skribado la afabla interpretistino kaj mi veturis en policaŭto al iu policejo. Nin sekvis la buso, kies sola ŝarĝo estis mia biciklo. La tremanta ŝoforo sidis ekstere, kaj oni kondukis min en ĉambron. Tie mi skribis angle raporton pri la akcidento: mi diris, ke kvankam mi ne konsentas kun la versio de la busŝoforo, mi ne volas procesi kontraŭ li nek ke li pagu eventualajn terapiajn elspezojn aŭ riparon de la biciklo aŭ flikadon de miaj vestoj. Oni tradukis tion en la estonan, kaj dume mi aŭskultis konversacion ĉe la apuda tablo: timaspekta policistino intervjuis malgrasan junan ruson kun maldensa liphararo pri tio, ke li batadas siajn infanojn. La nur insistadis, ke li suferas kapdolorojn kaj ke la infanoj senĉese kriaĉas en la apartamento. Ni eliris la ĉambron. Policisto flustris al la ŝoforo, kion mi skribis. Tuj li ekstaris, kvazaŭ ne plu sub ia ŝarĝego, laŭte elspiris, manpremis min kaj promesis veturigi min kaj la biciklon ien ajn. Mi danke akceptis veturigon al mia apartamento. Nekutima vidaĵo: busego, kiu normale devas kuntreni centojn da kunpuŝiĝantaj homoj, nun saltete transportis nur Viktoron (mian novan amikon), min kaj la fidelan sed lacan velocipedon. Kiam Viktor senhalte preter-

pasis la kutimajn bushaltejojn, la atendantoj minace sakris al li: li ĝoje respondis per obscenaj gestoj, dum mi superece ridetis al tiuj greguloj.

Atinginte la domegon de mia apartamento, Viktor insistis porti mian ĉevaleton ĝis mia sepaetaĝa pordo kaj promesis venigi botelon da ĉampano la postan matenon je la 11-a. Tiun matenon estis dekopa klaso ĉe mi. Iom antaŭ la 11-a ni eniris la kuirejon trinki teon/kafon: mi mienis enigme al la klasanoj kaj profetis: "Very soon cham-

pagne will arrive, brought by a fat man". Kiam Viktor ĝustatempe alvenis, estis ĝenerala ridado kaj festenado.

Do jen simpla metodo por akiri senkoston botelon da ĉampano: venu al Tallinn, luu (ne aĉetu!) biciklon, informiĝu pri la itinero de buso 16 kaj la horaro de dika Viktor, aranĝu ke lia buso renversu vian biciklon, kaj igu lin kredi, ke vi procesos kontraŭ vi. Tute simpla afero.

[Junio, 1991]

LA RESPUBLIKO de PLATONO

La teksto de *La Respubliko* sur komputildisko estis anoncita en la julia numero. Mi deziras klarigi ke haveblas tri versioj de la disko: (1) IBM (nur 3.5-cola disko), teksto sen supersignoj. La teksto uzas la sistemon rekomenditan de la *Fundamento de Esperanto*, laŭ kiu ĉ fariĝas ch, ŝ fariĝas sh, kc.); (2) Macintosh, ankaŭ unu disko, sen supersignoj kaj uzanta la supre menciitan sistemon; kaj (3) Macintosh, ankaŭ unu disko, kun supersignita teksto.

Por uzi la supersignitan diskotekston de (3) vi devas stokigi la esperantan literaron en vian Macintoshon. Por tio vi bezonas almenaŭ du kb da RAM, kaj ankaŭ estas preferinde uzi malmolan diskon.

Mendantoj de la teksto kun supersignoj por uzo per Macintosh-komputilo ricevas Esperantan alfabeton por povi montri la supersignojn en la teksto. Tiu supersignita alfabeto ekfunkcias kiam oni enŝovas la diskon de *La Respubliko* en vian diskilon. Se vi mendas la diskon kun supersignoj, bonvolu indiki ĉu vi

havas laseran printilon aŭ "punktmatrican" printilon, ĉar la literstiloj varias. Ĉar la supersignita alfabeto farita por tiu teksto estas farita per programo kiu estas © "copyright" de la Letraset-kompanio, vi ne povos senpere utiligi la supersignitan alfabetaron por mem verki kaj presi per la supersignitaj literoj.

Ĉar la teksto estas "copyright" (©) vi ne rajtas fari kopion por alia persono, sed vi ja rajtas printi manuskripton por propra uzo. Mendu de D-ro Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill WA 6562, Aŭstralio. □

En la julia numero de ĉi tiu gazeto mi sukcesis fali la literon ŝ-foje! Nova rekordo. Nen tia kara Reaktoro postulas ke mi redonu al via leŝmonstraj ŝ-ojn. Nu, jen ili ĉiube kaj mi esperas ke vi ĝuos ilin. Pejligite, la Reaktoro ne rimarkis ke mi ankaŭ fuŝis la deklartan marginon sur du paĝoj. Bonvolu ne informi lin. Tial mi flustras.

Kiel ĉiam, via amiko,

Odo.

■■■■■■■■■■

MI SERĈIS VINKTON...AŬ ĈU? LA LABIRINTO DE NIAJ LEKSIKONOJ de DONALD BROADRIBB

Ĉu vi iam demandis al vi kiel nomi tiujn metalajn stangetojn kiuj kuntenas kajerojn? Vi trovas ilin en la mezo de ĉi tiu gazeto, inter paĝoj 2 kaj 3 de la angla suplemento.

Antaŭ ĉirkaŭ tri jaroj mi hazarde ektrovis en *Plena Ilustrita Vortaro (PIV)* eldonita en 1970, tre utilan vorton: "vinkto". *PIV* donas tri difinojn, el kiuj la tria estas: "[Metala peco], kiun oni enfiksas mane aŭ maŝine en paperfoliojn, por kunteni ilin en kajeron." *PIV* ankaŭ kompleze informas min ke la vorto "vinkto" estis oficialigita per la *Sesa Oficiala Aldono al la Universala Vortaro*, do en 1935.

Sed ŝajne mi estas la sola esperantisto kiu renkontis tiun nomon por nia familiara paper- kaj kajerligilo angle nomata "staple". (Ebla escepto estas Profesoro Waringhien kiu ĉefredaktis *PIV*-on, sed pri tio legu ĉisube sur p.7) Post multfoja manko de kompreno kiam mi uzis la vorton "vinkto", mi esploris niajn ĉef-leksikonojn kaj iom post iom trovis vere misteran situacion.

Post iom da serĉado en *Esperanta Bildvortaro* red. Rüdiger Eichholz, 1988, mi trovis sur bildo n° 240/40 ke oni nomas tiun utilan metalpeceton "krampo"! "Vere strange", mi diris al mi. La *Bildvortaro* ja estis eldonita longe post la oficialigo de la vorto "vinkto" en 1935. Krome Eichholz estas tre zorgema persono, direktoro de la Sekcio Teknikaj Vortaroj de la Akademio de Esperanto. Mi mem iam kunlaboris en lia projekto

prepari tiun *Esperanta Bildvortaro*, kaj mi persone konis Eichholz-on dum mi loĝis en Usono ne tre for de lia loĝejo en Kanado.

Mi decidis serĉi plu. M.C. Butler en sia tre zorge preparita *Esperanto-English Dictionary* (1967) ĉe la vorto "vinkto" informas ke ĝi signifas "rivet (for china)...clip, paper-fastener, snap (for gloves)". Nu, mia serĉata "staple" ja estas "paper-fastener" sed tute ne "paper clip". Cetere, Butler ne indikas ke "vinkto" estas oficiala vorto. Mi plu serĉis en Butler kaj trovis la difinon "staple" por "krampo".

Kontraŭe al Butler, Eichholz nomas "paper clip" "paper-klipo" ĉe bildo 238/42, sed kun averto ke tiu termino ne troviĝas en *PV* nek en *PIV*.

Mi decidis ankoraŭ serĉi plu. J.C. Wells, en sia *Esperanto-English Dictionary*, eldonita de The English Universities Press Ltd en 1969, ĉe "staple" tradukas per "krampo", kaj ĉe "vinkto" tradukas per "rivet (china); (paper-) clip".

Ĉar la delonge atendata giganta *English-Esperanto Dictionary* red. Pete Benson en Usono ankoraŭ ne aperis, mi ne povis konsulti ĝin. Mi decidis serĉi en la malnova *PV (Plena Vortaro)* 4^a eldono 1934, do tuj antaŭ la apero de la *Sesa Oficiala Aldono*. En ĝi tamen tute mankas la vorto "vinkto"! Sed la *Oficialaj Aldonoj* devas oficialigi vortojn jam ĝenerale uzatajn...do kial ĝi mankis en la popularega *PV*? Ĉe "krampo" en tiu *PV* estas neniu mencio

pri nia kajer-kuntenilo. Mi decidis serĉi plu.

La *Suplemento de Plena Vortaro* aperis en 1954, kompilita de Profesoro Waringhien. Sed ankoraŭ plia mistero: La *Suplemento*, kiu estas kunbindita en la sama volumo kun *PV* mem, surhavas la daton 1954, sed la titolpaĝo de tiu volumo surhavas la daton 1953! Ĉu do la estraro de SAT, kiu eldonis *PV*-on, en tranco antaŭvidis la tutan tekston de la *Suplemento* kaj povis inkludi ĝin jam unu jaron antaŭ ol ĝi publikiĝis?— Verŝajne ne, ĉar Profesoro Waringhien je la fino de la Antaŭparolo de la *Suplemento* donas la daton "Oktobro 1953". Do estis preskaŭ la jarfino, kaj supozeble la kompostintoj ne sciis ĉu la volumo aperos jam en la fino de 1953, aŭ nur en la komenco de 1954. Sed kion diris Profesoro Waringhien pri nia serĉata "staple/vinkto/krampo"?

Li skribis, sur paĝo 6 de la *Suplemento*, iom mistere: "...VINKTO, kiun ni preterlasis [t.e. el la originala *Plena Vortaro*], ĉar ĝi estis senutila duoblaĵo de «krampo» kaj «nito» (la oficiala difino cetere ne kongruas kun la tradukoj en angla kaj germana lingvoj):...oni serĉu do en la *Suplemento*." Evidente en la *Suplemento al PV*.

Bone. Mi serĉis en la *Suplemento*, kaj ĉe "vinkto" tute mankas la indiko ke ĝi estas oficiala vorto (eĉ kvankam la *Suplemento* aperis 19 jarojn post la *Sesa Oficiala Aldono!*), kaj la difino diras nur ke ĝi estas "Metala peco, uzata por ripari porcelanaĵojn ktp." kaj krome ke ĝi estas sinonimo de "nito". Sed laŭ *PV* nito estas speco de ronda najlo; kaj en la *Suplemento* ĝi estas, anstataŭe, difinita kiel "Cilindra metala peco...por

solide kunfiksi la du [metalajn] surfacaĵojn, tra kiuj ĝi pasas." Do evidente ne mia delonge serĉata "staple". La sama difino estis laŭvorte kopiita ĉe la vorto "nito" en *PIV*.

Mi decidis iom pli informi min pri tiu *Sesa Oficiala Aldono*, por trovi ĉu, se ĝi ja oficialigis la vorton "vinkto", ĝi difinis tiun vorton. Mi tamen ne tre esperis, ĉar nur lastatempe la Akademio kutimiĝis difini la oficialigatajn vortojn. Sed ve! En la *Letero de l' Akademio* n° 12, Julio-Septembro 1990, mi legas ke D-ro André Albault mem, la prezidanto de la Akademio, ne havas ekzempleron de la *Sesa Aldono* do ne povas informi pri precize kion ĝi diris.

La *Suplemento de PIV*, aperinta en 1987 tute ne mencias la problemon.

Kie min turni nun? Mi serĉis en *Aktoj de la Akademio II 1968-1974*, eldonita en 1975, kiu i.a. enhavas la valoregan "Baza Radikaro Oficiala", verko pri kiu laboris multaj akademianoj dum tre longa tempo, kaj poste tute ignorata de la esperantista mondo. Sed ankaŭ la "Baza Radikaro Oficiala" ne mencias "vinkto"-n; ne surprize, ĉar la B.R.O. nur listigas oficialajn vortojn laŭ ordo de ilia ofteco en la Esperanto-uzado, kaj evidente "vinkto" ne estas ofte uzata vorto.

Do kion konkludi el ĉi tiu ŝajne senelireja labirinto? Mi povus, kompreneble, skribi al Profesoro Waringhien, sed, se lia *Suplemento al PV* estas fidinda, ankoraŭ en 1953 li ne konsciis pri la signifo kiun ni serĉas. Kial do "vinkto" ekaperis, ŝajne unuafoje, en la 1970^a *PIV* ne nur kiel oficiala, sed kiel oficialigita en 1935, kaj kun la signifo de nia angla vorto

“staple”, la vorto kies esperantan ekvivalenton mi volis trovi?

Mi povas fari provdivenon: kiel supre estis dirite, la Akademio ĝis post la Dua Mondmilito ne kutimis difini la oficialigitajn vortojn, sed nur donis tradukojn en diversaj naciaj lingvoj. Helpante en la kompilado de la *Oka Oficiala Aldono*, mi konsciiĝis pri kiel malfacile estas trovi precizajn, neambiguajn, tradukojn de individuaj Esperanto-vortoj en la naciaj lingvoj. Do preskaŭcerte la *Sesa Oficiala Aldono* en 1935 nur donis kelkajn nacilingvajn ekvivalentojn por “vinkto”, sed sen difino...se, efektive, “vinkto” ja estis en la *Sesa Oficiala Aldono* kaj ne temas pri preseraro en *PIV*.

Sed, ĉar plejparte neniu oficialaj vortoj havas oficialan difinon (plejparte eĉ ne tiuj en la *Universala Vortaro* de la *Fundamento de Esperanto* mem), povas esti ke, kompilante la tekston de *PIV*, iu ekdecidis ke la signifo de “vinkto” estas utile pli-larĝigebla por inkludi la sencon de nia angla “staple”.

Tio des pli grandigas mian suspektemon pri la fidindeco de niaj

leksikonoj, kiuj ne nur malakordas inter si pri signifoj, sed ŝajne ofte arbitre kreas signifojn. Estas ja bele, diri ke leksikono “nur registras vortojn kaj signifojn komune uzatajn” kaj ne preskribas. Sed efektive, neniu esperanta leksikono konata de mi agas tiel; ili senescepte preskribas, aŭ almenaŭ ne indikas ke difino estas arbitre elpensita de la kompilinto de la leksikono kaj ne estis transprenita el komune uzataj esperantaj lingvotekstoj kaj -parolado. Sekve leksikonoj varias rilate al siaj difinoj.

Ĝis iu sukcesos montri al mi la vojon el la labirinto konstruita ĉirkaŭ “vinkto/krampo/staple” mi plu uzos la vorton “vinkto” kun la signifo de “staple”, ne pro konvinkigo ke ĝi estas la plej taŭga vorto, kaj neniel pro konvinkigo ke ĝi estas oficiale difinita tiel, sed nur ĉar ĝi aperas en *PIV*, la unusola leksikono esperanta uzata en ĉiuj landoj de parolantoj de ĉiaj naciaj lingvoj, do la sola leksikono komune uzata kie la signifo de “staple” estas por la tuta mondo enlistigita—kiel “vinkto”. □

Deziras Korespondi

Rabindra Man Pradhan
1-560 Kalikasthan
Dillibazar, Kathmandu
Nepalo.

27-jara viro. Hobioj: vojaĝi, aŭskulti muzikon, legi kaj korespondi.

Ram Malla
G.P.O. 4088
Kathmandu
Nepalo.

Hinduo, kies hobiaj estas skribi leterojn kaj rigardi televidon.

STATUTE OF THE AUSTRALIAN ESPERANTO ASSOCIATION INC.)

[In our last issue proposed amendments to the Statute of the Australian Esperanto Association were published for public consideration before a decision is made on them at the AEA-NZEA Congress in January 1992. Unfortunately there were some misprints in the published text. Also a further important amendment has been proposed for discussion. For that reason the proposed amendments are re-presented here along with the newly proposed amendment to paragraph 5.]

Paragraph 5 of the present Statute to be replaced by:

5. Language:

"The official language of the Association is the Esperanto language as presented in the Fundamento de Esperanto adopted by the first Universala Kongreso de Esperanto in Boulogne-Sur-Mer in 1905 and the decisions of the Akademio de Esperanto."

The present paragraph 29 be numbered 29A and a new paragraph numbered 29 precede it containing the following text:

29: Non-profit:

"The income and property of the Association whencesoever derived shall be applied solely towards the promotion of the objectives of the Association and no portion thereof shall be paid or transferred directly or indirectly by way of dividend bonus or otherwise howsoever by way of profit to the members of the Association provided that nothing herein shall prevent the payment in good faith of remuneration to any officer or servant of the Association or to any member of the Association in return for any services actually rendered to the Association or reasonable and proper rent for premises let by any member to the Association."

Paragraph 32 of the present Statute to be replaced by a new paragraph 32:

32. Dissolution:

"If upon the winding up or dissolution of the Association there remains after the satisfaction of all its debts and liabilities any property whatsoever the same shall not be paid to or distributed among the members of the Association but shall be given or transferred to some other institution or institutions having objects similar to the objects of the Association and approved under subparagraph 78(1)(a) of the Income Tax Assessment Act."

DEZIRAS KORESPONDI

60 gelernejanoj (12-16jaraĝaj) deziras korespondi pri ĉiuj temoj. Respondoj garantiataj. Skribu al: Valerij Malihin, Dvorec pionerov, Infana Esperanto-Klubo, str. Konstitucii 1, Krasnojarsk 660049, USSR.

KIU DIRIS TION?
CITAĴKVIZO 6
kompilita de RALPH HARRY

Jen kelkaj eminentuloj, kies lastaj, antaŭmortaj vortoj sekvas. Penu parigi la personon kun la citaĵo. La solvo aperas sur paĝo 27.

(a) Jeanne Manon Roland	(f) Robert Falcon Scott
(b) Thomas Hobbes	(g) Cecil John Rhodes
(c) Vilhelmo la Silenta de Nederlando	(ĝ) Robert Burton
(ĉ) Nathan Hale	(h) Vilhelmo la Unua de Germanio
(d) Frederiko la Granda de Prusio	(ĥ) Jules, Kardinalo Mazarin
(e) Johann Wolfgang von Goethe	(i) Harold Edward Holt

1. Mi estas faronta mian finan vojaĝon, grandan salton en la mallumon.
2. Mi bedaŭras, ke mi havas nur unu vivon perdeblan por mia lando.
3. Nun mi ne havas tempon por esti laca.
4. Tiel malmulte farita—tiom farenda.
5. Niaj mortintaj korpoj devos rakonti la historion.
6. Ne estu soleca, ne estu mallaborema.
7. Ho Libereco! Ho Libereco! Kiajn krimojn oni faras en via nomo.
8. Mi estas laca de regado de sklavoĵ.
9. Pli da lumo!
10. Dio kompatu mian animon kaj mian kompatindan popolon.
11. Mi konas ĉi tiun plaĝon kiel la dorsflankon de mia mano.
12. Mi devas forlasi ĉion! Adiaŭ karaj pentraĵoj, kiujn mi tiel amis kaj kiuj tiom kostis.

ESPERANTO EN RADIO 3ZZZ EN MELBURNO raportas Svetislav Kanački

Spite de malfacilaĵoj kaj malakordoj inter niaj samideanoj, ni ankoraŭ ekzistas kaj daŭrigas niajn regulajn disaŭdigojn de Esperanto en radio 3ZZZ kaj esperas daŭrigi ĝis la estraranoj de 3ZZZ faros definitivan decidon pri nia akceptiteco aŭ elpeliteco. Tiu necerteco gvidis nin, niajn membrojn, al malkonsento, kaj pro tio membroj de la Melburna grupo ĉesis esti membroj de la Esperanto-radio-programo de 3ZZZ. Laŭ la opinioj de la estraranoj de la Melburna Esperanto-Klubo, nia radiodisaŭdigo ne plenigis ilian lermoklason. Ilia konkludo: subteno de la ĉiusemajna Esperanta radio-programo 30-minuta ne valoras. Estas bedaŭrinde ke oni rigardas progreson nur rilate al komencantoj, sed ne ankaŭ por personoj kiuj restas kaj daŭrigas Esperanton kiel membroj kaj aktivuloj por Esperanto. Ni povas kalkuli per la fingroj de unu mano ĉiujn kiuj komencis studi Esperanton dum la pasintaj dek jaroj kaj plu restas nun.

Mi daŭre persiste klopodas ke ni ricevu unuhoran radio-programon. La estraro de 3ZZZ emas plilongigi la disaŭdigan tempon de la stacio, nun ĝi funkcias inter 7atm ĝis la noktomezo, ili emas komenci je la 6a atm kaj fini je la 3a atm. Do estas ebleco ke mi povos komenci je la sesa matene kaj fini je la 7a matene, ĉio dependas de la nove elektita duono de la estraro. La elekto okazis la 25an de julio. Ĉu valoras mia klopodo plilongigi la Esperantan radio-programon? Mi petas vian sinceran opinion. Se niaj samideanoj opinias ke valoras, bonvolu sciigi min pere de

leteroj. Skribu al la adreso: 3ZZZ, PO Box 422, Carlton South Vic 3053, kaj menciu ke viaj leteroj estas por la Esperanto-programo. Samtempe mi petas sendi al mi novaĵojn pri Esperanto aŭ kion ajn vi opinias dezirinda sciigi al niaj aŭskultantoj. Skribu en la angla lingvo se temas pri kuraĝigo lerni Esperanton, kaj pri novaĵoj kiuj rilatas Esperanton, kiel la Eŭropa Komunumo kaj la lingvoproblemo en ĝi, aŭ similaj. Se koncernas nur esperantistojn, sendu viajn leterojn en Esperanto. Se vi havas Esperanto-kasedojn aŭ diskojn kaj povas prunti ilin, mi akceptos. Sed antaŭ ol sendi, menciu kiujn kantojn ili havas. Se mi jam havas ilin, mi respondos ĉu jes, ĉu ne sendu.

Anticipan dankon pro via kunlaboro kaj viaj konsiloj.

[Samideano Kanački bonvolis sendi al mi plurajn programojn sur kasedoj, kaj ankaŭ diversajn dokumentojn de 3ZZZ.— Feliĉige, la nomo "Esperanto" nun aperas en la programistoj publikigataj de la ĵurnaloj kaj de la stacio, tiel ke la publiko povas scii pri la ekzisto de tiu programo. Sed jura problemo ekzistas: ĉu Esperanto rajtas nomiĝi "etna" lingvo kia devas esti la enhavo de la programoj disaŭdigataj de tiu stacio. T.e., ĉu interetna lingvo ankaŭ estas akceptenda laŭ la statuto de la stacio. Pri tio disputas la estraranoj de l' stacio.

Post zorga aŭskultado de la specimenaj programoj, mi faris jenan konkludon pri la valoro de la programo Esperanta: Temas pri longedaŭra reklamo por Esperanto, nepre necesa por la estonta vivo de nia

lingvo en Aŭstralio. La publiko vidas la nomon Esperanto en la program-listo kaj ekpensas "Do! Tiu lingvo plu ekzistas. Mi kredis ke ĝi antaŭ longe formortis." Kaj ŝli ankaŭ pensas: "Jen, oni ja povas paroli kaj kanti belsone en tiu lingvo!" Ankaŭ por la progresinta Esperantisto temas pri la sola eblo aŭskulti longedaŭre Esperanton. Oni ne anticipu tujajn sukcesojn. Povas pasi jaroj antaŭ ol la mesaĝo fiksiĝas en la mensoj kaj koroj de la publikanoj. Tamen, ĝi ja fiksiĝas iom post iom. Ni devas certigi ke Esperanto estas renkontata de la publiko ankaŭ en la futuro.—La redaktoro.] □

BIBLIOTEKO DE AEA raportas RALPH HARRY

Gazetoj:

Dankojn al Alan Towsey, kiu donacis al la Biblioteko ĉiujn mankantajn numerojn de *Monato!* Ni nun havas duoblan kompletan—unu kompletan binditan, unu en bindiloj, ekde numero 1—dekjarojn.

Ni dankas ankaŭ al Jozefo Major, Mary Richardson, Gwenda Sutton kaj Joyce Hill de la Nov-Zelanda Esperanto-Asocio, kiuj provizis ĉ.200 numerojn de *Nov-Zelanda Esperantisto* por nia kolekto. El la 506 numeroj de tiu gazeto (kaj ties antaŭuloj, *New Zealand Esperantist* kaj *Bulteno* de NZEA) mankas nun nur 40 numeroj, ĉefe de la plej frua periodo. Ni jam komencis ilin bindigi, kompreneble kun tute nigraj kovriloj!

Novaj libroj

La estraro disponigis al la Biblioteko \$690 por aĉeti novajn librojn. Ni intencas aĉeti kelkaj mankantajn verkojn por enketado kaj ekspozicioj, ekzemple:

Ne-PIVaj Vortoj (André Cherpillod),
Esperanta Bildvortaro (red. Rüdiger Eichholz)

Esperanta Rimvortaro (Jonathan Cooley)

Jubileo—Jarcento de Esperanto (red.

Mark Fettes)

Trezoro: La Esperanta Novelarto (red. Retto Rossetti)

Nova Esperanta Krestomatio (red. William Auld)

Estas kelkaj libroj en la serio "Oriento-Okcidento" kiuj mankas, kaj kiujn mi intencas mendi:

La Spleno de Parizo Charles Baudelaire)

Aniara (Harry Martinson)

La Suferoj de la Juna Werther (J.W. von Goethe)

Loulan kaj Fremdregionano (Inoue Yasushi)

Sanga Nupto kaj La Domo de Bernarda Alba (Federico García Lorca)

Diskurso Pri la Metodo (Kartezio)

Eldonaĵoj pri Nov-Zelando.

Ni bonvenigus sugestojn de Esperantoorganizaĵoj pri libroj, diskoj aŭ kasedoj, kiujn ili bezonas por programo aŭ ekspozicio, kaj kiujn ili ne povas aĉeti, aŭ kiujn ili preferus nur prunte ricevi. Kompreneble se la ero jam troviĝas en la Biblioteko oni sendos ĝin kiel eble plej baldaŭ. Bonvolu sendi petojn aŭ sugestojn al D-ro Ralph Harry, 319 Bayview Village, 36-42 Cabbage Tree Road, Bayview NSW 2104. □

PRI "SI" (OFICIALA KOMUNIKO DE LA AKADEMIO 1971)

La Akademio, post zorga esploro de la demando, oficialigis jenan regulon pri la uzo de la refleksiva pronomo-adjektivo. Ĝi esperas per tio pozitive kontribui al pli granda unueco de la uzado.

REGULO

1. La refleksivaj pronomoj (serio *si/sia*) rilatas nur la 3-an personon kaj resendas al la plej proksima subjekto, aŭ singulara aŭ plurala. Tiu subjekto ne ĉiam koincidas kun la gramatika subjekto de la tuta frazo, ĉar novan subjekton povas enkonduki (1) infinitivo, (2) aĉinaĉa participo kaj (3) substantivo de verba deveno, kiam ĝi klare esprimas agon.

[Gvidaj ekzemploj]

Vi lavas vin kaj li lavas sin.

Ĉiuj homoj akiras por si.

Ŝi estas amata por si, ne por la doto.

Ŝia propra patrino forpelas ŝin de si.

Mia frato diris al Stefano, ke li amas lin pli, ol sin mem.

Mia patrino plendas, ke ŝiaj filinoj faras ĉion por si, nenion por ŝi.

Mi lavis min en mia ĉambro, kaj ŝi lavis sin en sia ĉambro.

La infanoj serĉis sian patrinon.

Ŝi estas amata de siaj instruistinoj.

Li promenis kun sia edzino; li kaj lia edzino promenis.

Ili kondukis la kolegojn en sian loĝejon anstataŭ iri kun ili en ilian.

La patrino diras, ke ŝia filino venos kun sia infano.

(1) *La sinjoro ordonis al la servisto vesti lin por la ceremonio.*

La sinjoro ordonis al la servisto vesti sin pli dece.

La mizero kutimigis lin levi sin el la lito tre frue.

Josefo ordonis al siaj servistoj balzami lian patron.

Li invitis la pentriston alporti unu el siaj pentraĵoj.

La reĝo, konsultinte kun la ĉefministro, sendis voki sian kuraciston.

(2) *Ŝi ekvidis viron staranta antaŭ ŝi.*

Ŝi ekvidis starantan viron antaŭ si.

Li sidiĝis sur la seĝo prezentita al li.

Li portis seĝeton refalditan sur si mem.

Li estos kiel arbo donanta sian frukton en sia tempo.

La rekompencis la soldatojn batalintajn por lia savo.

La pastro sentis la pekulon tuŝita de liaj admonoj.

La juĝisto opiniis la atestanton influata de siaj antaŭjuĝoj.

Ŝi zorge observis la enportadon de siaj kofroj.

(3) *Marta admiris lian fidon al ŝi (Marta).*

Marta admiris lian fidon al si.

Ŝi kompleze aŭdis la flatadon de siaj amindumantoj.

Ŝi ribelis kontraŭ la interveno de edzo en ŝiajn aferojn.

2. Foje la vera subjekto lasas sin vidi per enmeto de la vortoj "Kiu(j) est-", ekz. apozicioj adjektivaj aŭ substantivaj provizitaj per komplemento (ekz.

kastelo fama pro sia historio; sed li ekvidis sian fraton Benjaminon, la filon de lia patrino = B., kiu estis la filo de...).

[Gvidaj ekzemploj]

Li evitu la trinkaĵojn por li tro acidajn.

Ĉiu konas homojn nur por si indulgajn.

Picasso vizitis muzeon, faman pro liaj pentraĵoj.

Ili vizitis la muzeon, faman pro siaj pentraĵoj.

3. Ekzistas tradicie sankciitaj vorkunmetoj kaj frazeroj, en kiuj la refleksivo funkcias absolute, sen rilato

al la agsubjekto: ekz. *siatempo ktp.*

[Gvidaj ekzemploj]

Moki ies fidon al si mem.

Oni komprenis liajn gestojn per si mem.

Ni ne povas koni la realon en si mem.

Metu ĉion en sian lokon.

En ĉiu kranio estas sia opinio.

4. Nekonformiĝo en iaj okazoj, se el tio rezultas pli granda klareco, estas tolerata.

[Represita el *Esperanto*, julio-aŭgusto 1971.]

KIU KONAS ERNEST MAGUIRE?

Atingis la redakcion ĉerpaŝo el nekongrata Aŭstralia publikaĵo de 1934, kun granda bildo de juna viro kaj lia nomo Ernest Maguire. Sekvas teksto en la nederlanda lingvo kiu tradukite diras:

“Aŭstralia Esperantisto faras ĉirkaŭmondan vojaĝon por kolekti materialon por verki librojn kaj fari prelegojn kaj samtempe por propagandi la mondhelpingvon Esperanto.”

Sur la alia flanko de la folio estas teksto kiu tradukite diras: “Sekretario de la Esperanto-Societo en Perto (Okcidenta Aŭstralia) kaj kunlaboranto ĉe diversaj Esperanto-gazetoj. Forlasis Perton (Okcidenta Aŭstralia) je la 4-a de Aŭgusto 1922 por fari, piede kaj bicikle, vojaĝon

ĉirkaŭe en Aŭstralio, tra Afriko, Eŭropo, Azio kaj Ameriko. Retrovenis la 4-an de Aŭgusto 1934. Estigis dumvoje Esperantogrupojn kaj fondis la Port Pirie Esperanto-Societon. Aĉetu memorkarton de la Esperanto-Turisto.”

Gesamideanoj en Perto ne memoras ĉi tiun mondveturemulon, kaj ni ŝatus iom pli scii pri li, por helpi kompletigi nian konon de la historio de Esperanto en Aŭstralio. Se vi ion scias pri Ernest Maguire, bonvolu skribi al la redaktoro de *La Aŭstralia Esperantisto*.

[Mi dankas samideanon Marcel Leereveld pro la traduko de la nederlandlingva teksto.—La Red.]

RADIO BROADCAST ON ESPERANTO

by SHIRLEY LANDQUIST

There are many aspects to peace working and among the most important must be communication—between nations—their leaders—and between individuals. However, there is not one generally accepted language.

Those of us who speak English are inclined to believe that this will become the international language. However, Spanish is spoken more widely than English, French is the first language in many countries and the Chinese of course tend to speak Chinese. In fact among the earth's five billion people three thousand languages are spoken—which does nothing to unite the human family.

At international conferences interpreters are used for simultaneous translation. Conference members don ear phones—dial to the language of their choice of those available—and listen to the interpreter, who is performing the remarkable intellectual feat of saying words that have just been spoken at the same time that his brain is absorbing and interpreting the words spoken now. The most remarkable instance of this I have observed was when a Russian interpreter translated for a French speaker into English.

A person who felt very strongly about the need for a truly international language was a Polish oculist, Dr L.L. Zamenhof, who created the auxiliary language Esperanto, which was first

published in 1887. Some people think of Dr Zamenhof as a dreamy Utopian who imagined that if a neutral second language were once introduced, all wars would cease and the world become a Garden of Eden. In fact, he was fully informed on the state of the world and knew that the causes of war have little to do with language—and I'm personally convinced that this is so. Esperanto is meant simply as a second language so that each of us may have it in his/her power to speak to, and to understand, any person from any other country.

The United Nations (Associations and United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) have endorsed Esperanto as an international language but nothing has been done through UNESCO to promote its use, which seems surprising.

However, according to the Vice President of the Australian Esperanto Association, Mr Justice Keppel Enderby, the international aspect that enthralls people is exactly the factor that has turned some countries against its use and even national leaders who have been very much in favour have been forced to relinquish any thought of fostering its use by the terms of their national constitutions which demand that they encourage the use of their national language in every way possible.

The Chinese people are excellent

Esperantists which I think is a great credit to them because the language is based on European root words. Actually I learned French, German and Latin at school, which I have found a great boon—and something I like very much about Esperanto is that it engages the mind in a most enjoyable way as well as opening doors to communication.

Several weeks ago there was an interesting article and photograph in *The West Australian*, of a group of primary school students in Darlington who are corresponding with children overseas in Esperanto and in Perth there is also the WA League of Esperantists, which exists to promote the language and enjoy studying and socialising together. Members also attend national and international conferences.

Communication is one of the many important aspects of peace making and Esperanto has attracted several million people around the world as a means of achieving that.

I would like to close with a short message in Esperanto: "Miaj bonaj amikoj mi esperas ke via tago estos feliĉa kaj por vi la suno brilos, la floroj floros kaj la birdoj kantos." — "My good friends, I hope that your day will be happy and for you the sun will shine, the flowers bloom and the birds sing."

[Shirley Landquist is president of the United Nations Association of Australia (W.A. Division) Inc. The above text was broadcast by 100FM Fremantle WA, on April 2, 1991.] □

ESPERANTO TEACHING IN HUNGARY

WALTER KLAG interviews KATALIN SMIDELIUSZ

K: In which tertiary institution do you teach?

S: My teachers' College is in Szombathely, western Hungary, and consists of 18-23 year old students who have finished high school. After four years' study in the College they receive the teacher's diploma which entitles them to teach in public schools, in adult education, or to serve as librarians. Every student has two majors, the most capable students are allowed to choose a third major in the third year. My College has 1600 day students, but there is also a parallel correspondence course.

We are in a period of rapid change now, as a consequence the board of directors is ready to support any rational, practical plan.

K: Does this include the international language?

S: The political changes have caused a real explosion in language teaching. Up to two years ago students were required to study Russian in their first two years, and there were very few other languages taught. But even then I was teaching Esperanto to those interested. Since the reforms the students may choose be-

tween ten languages, and at the end of four semesters of study they must pass exams in their chosen language. Esperanto is on the same level with the other languages. In students' interest it occupies fifth place, after German, English, Italian, and Latin which is required of students of history.

K: How do you try to interest your students in Esperanto?

S: My aim is not only to teach the language—from the start I try to give the students enrolled a feeling of the essence of the movement and a whiff of Esperanto culture. They are also very interested in my own experiences, for example, early contacts through correspondence, meeting Esperantists, magazines, expositions.

K: Do you also encounter criticism?

S: My experience is that my students are often proud of their Esperanto studies and the other students not only accept them but also become interested in our activities. On the other hand, the fact that the language can be taught without any prior special training sometimes makes our language appear less than serious.

K: Even though there has been an Esperanto department in the ELTE University in Budapest since 1966?

S: Unfortunately only few graduates of ELTE become teachers of the language. Up to now the ELTE degree has been "only" focussed on study, not on teaching. It is only in extreme cases that a person with a university degree is employed as a teacher in a public school. It

is our College that prepares teachers for the public schools.

K: How many students do you have in Szombathely, and what exactly do they learn?

S: Our Esperanto department began in the 1990-1991 university year. I have seventy students studying Esperanto as their compulsory elective language. In the framework of five semesters the students are concerned with practical and theoretical grammar, literature, interlinguistics, history of the Esperanto movement, and methodology of language practise.

Our principal goal is for the students to reach a high level of proficiency in the language and to know language teaching methods thoroughly. For this purpose we plan to set up a children's group in which our students will at first be only observers but afterwards will have responsibility for taking part in the teaching of the pupils.

So that they will have experience in teaching adults, they have prac also in the College, teaching a students' group. After their studies they will have a State exam and become official teachers of Esperanto and Esperanto literature in the public schools. I am eagerly looking forward to our first graduate!

K: How did you come to Esperanto?

S: In the middle of the '70s I became interested in Esperanto through Blazio Vaha in our College. For various reasons I stopped my Esperanto studies, but I knew that I would some day learn and even teach the language. I began to teach myself, and later I received the C-

certificate in teaching Esperanto. Last year I finished my studies in the Esperanto department of ELTE in Budapest. Before my graduation I had opportunity to spend time in KCE (Switzerland) and those two months determined my future. I learned a great deal from Claude Gacond, successfully passed the ILEI/UEA exam in teaching methodology with Irena Szanser as my tutor, and found many friends throughout the world. Without their friendship and support there have been times when I would not have had the fortitude to continue what I had begun.

K: What help will you be needing in the future?

S: Our department has no money at all, even money for postage is severely limited. We must have books if we are to teach, since we must not only learn about original Esperanto literary works but also have the chance to read and translate them. Our address is: K. Smidéliusz, BDTF, PO Box 170, Szabadság tér 4, H-9701 Szombathely, Hungary. We have received a large gift of books from our national Esperanto

association, but they are all recent publications, we have no older works. We would be interested mainly in textbooks used in other countries, so as to study their methodology, vocabulary, etc. We would also be very happy to receive copies of major Esperanto magazines so as to be informed about their areas of interest and also about the Esperanto movement. We had a very valuable visit by Mr Carlevaro of Switzerland—he had considerable influence in getting Esperanto accepted as a subject in the College.

It would also be good if our students, like me with KCE, had the opportunity to have a whiff of Esperanto ethos in other countries. They could help in teaching, caring for children, working with computers, cataloguing books, and in general be very useful though Esperanto. Why not?

[Translated by Donald Broadribb. The interviewer, Walter Klag, is an author of Esperanto literature and resides in Vienna, Austria.]

□

TRAVEL PRIZE

Registration for the Tim Einihovici Memorial travel prize to attend the 1992 international TEJO (World Esperanto Youth Organisation) Congress in Montreal, Canada, closes on November 1 this year. Interested persons should contact Idyss Eihovici at 88 Newry St, Floreat Park WA 6014.

AFRICA

There are now Esperanto organisations throughout all of Africa: Northern (Tunisia, Algeria, Egypt), Southern (Republic of South Africa), Eastern (Madagascar, Tanzania, Rwanda), Western (Togoland, Ivory Coast, Benin, Cameroon, Ghana), and Central (Zaire, Congo, Central African Republic).

DIVERSAĴOJ

GENETIVO/ADJEKTIVO?

Komento:

"Noto por Donald:

Reĝina naskiĝtago okazas dum Junio!

Naskiĝtago de Reĝino dum Aprilo!"

[*Margaret Chaldecott, en Teloŭpeo Aŭgusto*
1991]

Respondo: mmmmm.

Komparu:

Reĝinajvestoj = regal robes

Vestoj de l' reĝino = what the queen is wearing. DB

VERA GENETIVO?

"Georg-ies profesio nuntempe estas eĉ pli atentinda..."

[*tejo—TUTMONDE, p. 18, majo-junio*
1991]

Komento: interesa kreo de genetivo laŭ la modelo de *ies/kies/ĉies* kc. Ĉu eble ĉi tiaj provoj formi genetivon en Esperanto respondas al aŭtentika sento de manko en nia gramatiko? Kion pensas aliaj Esperantistoj-lingvistoj?

ĈU "-IO" = ŜTATO?

En la eldonajoj de TEJO lastatempe mi ofte legas pri *Kebekio*, unu el la provincoj (ŝtatoj) de Kanado, en kiu okazos la TEJO-kongreso 1991. *PIV* subtenas tiun formon de la propra nomo. Mia atlaso informas ke ja ekzistas urbo *Kebeko*, do la provinco estas...(!) Sed ĉu *-iol-ujo* ja = ŝtato aŭ provinco? Aŭ ĉu temas pri insida intrigo de la franc-

kanadanoj oficialigi sin kiel apartan landon almenaŭ en la Esperanta movado? DB

ANKORAŬ NOVA ENIGMO

"Post longa tempo de konfuzo...Ni havas la grandan plezuron prezenti al vi la estraron de Sveda Esperantista Junulara Unuiĝo: [sekvas sep nomoj de virinoj]. La komuna *adreso* de la sendube rava sepopino (aŭ sepinopo; rim.TT) estas..."

[*tejo—TUTMONDE, p.30,*
majo-junio 1991]

Komento: Mi kompatas la patrinon!— DB

NOVA "0055" POR VI Sed ankoraŭ eĉ pli multekosta!

De la 2-a de oktobro, funkcias telefona Esperanta gazeto. Ĝi nomiĝas "La Papago". Ĝi estas ĉiutaga, kaj daŭras inter kvin kaj dek kvin minutojn. Ĝin prizorgas Patriko Monja, en Montrealo, Kanado; kompreneble ĝi ja aŭdeblas de ĉie en la mondo...Por aŭskulti "La Papago"-n, simple telefonu [0011-1]-5142700054.

[*El Esperanto junio 1991, p.117*]

Komento: konsultu vian telefonlibron por trovi la prezon. El Perto ĝi estas inter \$5.95 kaj \$24 depende de la tempo kaj la daŭro.

PRI TRAMOJ KAJ TASO DA TEO
(SPERTOJ 3)
de DONALD BROADRIBB

Frue en 1962. Mia tria tago en Aŭstralia, mia dua en Melburno. Mi jam aranĝis rendevuon ĉe la Universitato je la 2a ptm. Poste mi serĉis la vojon sur mia porturista mapo, ĉar ĝi montris la tramvojojn. Mi trovis la numeron 23 en cirkleto proksima al la loko nomita "Universitato". Sed kiam mi petis la konduktorinon ke ŝi vendu al mi bileton ĝis haltejo numero 23 ŝi tute ne komprenis. "Kie estas haltejo 23?" ŝi demandis. "Ĉu vi volas la Urbon?"

Pro kio ŝi demandis ĉu mi volas la urbon? Mi peraviadile venis al Melburno. Mi celas la Universitaton de Melburno. Se ĝi ne troviĝas en ĉi tiu urbo, do en kiu urbo? Perpleksa, mi kapjesis.

"*One' thrippens*" diris la virino. Aŭ ion tian. Estis malfacile kompreni, sed mi kredis ke eble ĝi estus deĉifrebila kiel "unu ŝilingo kaj tri pencoj". Mi prenis kelkajn monerojn el la poŝo kaj zorge rigardis ilin. Mi elektis arĝente brilan kaj tri rustaspektajn grandajn. Laŭ iu nekomprenebla logiko la plej grandaj, oni diras, estas malplej valoraj. Mi transdonis ilin al ŝi. Ŝi gapis al ili, poste al mi, kaj atendis minaceme. Fine, kvazaŭ perdinte ĉian paciencon, ŝi diris "*Thassahaypnee*".

Evidente mi donis al ŝi malĝustan moneron, kvankam mi ne komprenis kiun. Embarasite, konfuzite, mi atente rigardis la aliajn monerojn en mia mano, prenis plian brilan kaj transdonis ĝin al ŝi. Ŝi kolere murmuris ion kaj ĵetis kelkajn monerojn al mi. Poste, ŝi prenis

tabuleton sur kiu troviĝis diverskoloraj paperslipetoj, deŝiris bluan kaj per truiloo enmetis trueton ie, ŝajne celante la marĝenon.

La versoj de Mark Twain aŭdiĝis en mia cerbo:

Punch brothers, punch with care!
Punch in the presence of the passenjare!

A blue trip slip for an eight-cent fare,
A buff trip slip for a six-cent fare,
A pink trip slip for a three-cent fare,
Punch in the presence of the passenjare!

Oni uzis pencojn, ĉi tie, sed klare la senco estis tute sama.

"Bonvolu atentigi min, kiam ni atingos la Universitaton," mi petis.

"Universitato? Kie oni trovas tion?" Ŝi ŝultrumis kaj foriris celante kolekti pagon de alia pasenĝero.

Mi intense rigardis tra la fenestrojn, cerbumante pri kiel mi scios kiam ni atingis la Universitaton. Laŭaspekte ni preterpasis senfinan vicon da malnovaj domoj, ĉiuj tute identaj. Mi strebis sekvi la vojon sur la porturista mapo, sed ĝi ne montris la plej multajn stratojn. Mi eksentis panikon. Tute certe ni jam preterpasis la ĝustan haltejon. Mi stariĝis kaj marŝis al unu el la nefermitaj "pordoj", ĉe kies kapoj estis rulitaj kanvasaĵoj, verŝajne por uzo kiam pluvus. La tramo pluiris, ne atentante la benkon apud la vojo, kiu klare indikis haltejon. La konduktorino denove kolere rigardis min. Ŝi trifoje tiris kordon kiu etendiĝis laŭlonge de la flanko de la

tramo, kaj la tramo ekhaltis abrupt-jetige. Mi eliris, humiligite, kaj min demandante kie sur la tero mi nun troviĝas.

Se ja troviĝas universitato ĉi tie, oni bone kaŝis ĝin. Mi tre volis scii kie mi estas. Stratnomafiŝo ĉe vojkrucejo informis pri la nomo de la malgrava transiranta strateto, sed neniom informis pri la nomo de la ĉefvojo. Mi decidis provi la straton kiu ja estis nomita. Eble post kelka tempo mi trovos butikon, aŭ eĉ policiston, kiu povos informi min pri mia kio. Baldaŭ mi atingis novan ĉefvojon. Denove neniu indiko pri ĝia nomo. Mi hazardeme turnis min kaj ektrovis ke la domo ĉe la stratangulo surhavas afiŝon kun la vorto "Kriminalologio".¹ La domo estis firme fermita, sed ĝia ekzisto pensigis ke verŝajne ja estas universitato ie proksime. Trans la strato, laŭ mia vidkapablo, troviĝas nur amaso da arboj; kaj cis, malnovaj mallarĝaj domoj kun komunaj muroj kaj nur etaj gazonoj, kvazaŭ oni devis enŝovi ilin pro manko de spaco.

Mi transpromenis kaj trovis nerektan vojeton kiu serpentumis inter la arboj. Fojfoje eksubita ridado de kukaburoj rompis la pacan silenton. Kaj, jen, egale subite, la vicoj da arboj trovis finon kaj mi vidis displantitajn konstruaĵojn antaŭ mi. Tre malnovajn, kvazaŭ de la deknaŭa jarcento. Sendube jen la Universitato. Mi rigardis mian brakhorloĝon. Jam dekkvin minutoj antaŭ la 3a. Mi almarŝadis la konstruaĵojn, serĉante homenhavantan. Super tre antikvaspekta ŝtona pordejo mi vidis la engravuritan vorton "Administracio". Mi eniris kaj vidis ke junulino estas aliflanke de

giĉeto en la maldekstra muro.

"Bonvolu, ĉu vi povas informi min pri kie trovi la Departementon de Priesmidaj Studoj?" mi demandis.

La junulino gratis sian kapon, poste prenis malgrandan mapon el tirkesto kaj metis ĝin sur la giĉetbreton. Kune ni serĉumadis. Sur la mapo estis numeroj, laŭŝajne arbitre distribuitaj, indikantaj konstruaĵojn. Ŝlosilo apud la marĝeno informis ke la Departemento de Priesmidaj Studoj estas numero 73. Ni plu serĉumadis, esperante trovi 73 sur la mapo.

"Jen!" triumfe diris la junulino, indikante per sia fingro. "Mi ĉirkaŭmetos cirklon." Per krajono ŝi desegnis cirkleton ĉirkaŭ la numeron. "Kaj jen ni nun," ŝi pludiris, kaj desegnis duan cirklon. "Tiu vojo sur la mapo—" ŝi per fingro indikis, "—estas tiu tuj ekster la ĉefpordo. Eliru, vin turnu dekstren, kaj sekvu la vojon ĝis Parado de Reĝoj. La Departemento sendube troviĝas en iu el tiuj malnovaj domoj traris la strato. Ĝi estas apud konstruaĵo numero 89. Hmm, 89..." Denove ŝi serĉis en la apudmarĝena ŝlosilo. "89 estas Kriminalologio. Do vi vidis malnovan domon kun afiŝo 'Kriminalologio'. Tuj apud ĝi estas la Departemento kiun vi volas."

Ŝi donis al mi la mapon. Mi dankis, kaj zorge obeis ŝiajn instrukciojn. Baldaŭ mi retrovis min ĉe la domo afiŝumita "Kriminalologio". La domo apud ĝi nepre devas esti tiu kiun mi serĉas, malgraŭ ke ĝi ne surhavas afiŝon.

Mi eniris kaj tuj trovis ŝtuparon. Du pordoj, pu unu ĉiuflanke, estis fermitaj kaj sennomaj. Mi decidis ke sendube temas pri malnova domo akirita de la

Universitato kaj ial oni lokigis la oficejojn supretaĝe. Mi grimpis la malnovajn lignajn ŝtupojn kaj ĉesupre trovis kelkajn lumigitajn ĉambrojn kun nefermitaj pordoj sed tute sen personoj. Fine mi trovis ĉambron en kiu estas sekretario kun tajpilo. Mi timide surpordfrapis kaj ŝi ekrigardis min. "Mi aranĝis rendevuon kun la Profesoro de Prisemidaj Studoj," mi diris. "Ĉu mi trovis la ĝustan lokon?"

Ŝi kapjesis. "Sendube vi estas la nova reserĉ-studento el Usono. Via akĉento estas tre orekfrapa. Kaj vi malfruegas. Ĉu estis malfacile nin trovi?"

"Mi ankoraŭ ne lemis min orienti ĉi tie," mi diris. "Mi plene perdiĝis. Kaj la tramo estis tremiga sperto. Mi iom nebule memoras ion tian, el antaŭ la dua mondmilito, kiam mi estis tre juna."

La sekretario preskaŭ ridis. "Jes, mi kredas ke efektive oni konstruis tiujn vagonojn komence de la jarcento." Ŝi surpiediĝis kaj kondukis min al la fermita pordo de proksima ĉambro. Ŝi frapetis sur la pordon kaj malfermis ĝin. "Jen li," ŝi anoncis.

Malalta, tre dika viro troviĝis sidanta malantaŭ enorma skribtablo sur kiu estis amaso da paperfolioj. Li stariĝis kaj invitis min enmarŝi. Li serpentume venis inter seĝoj, el kiuj ĉiu surhavis amason da libroj, kaj manpremis kun mi. Li rapide rigardis la murhorloĝon. "Dek kvin minutoj post la tria," li diris kun ŝanceliĝanta tono. "Mi diris al la dekano ke ni estos ĉe lia oficejo je la dua kaj duono. Ni devos rapidege..." Li hezitis, poste ekridetis. "Ne, unue ni trinkos tason da teo." Li puŝis amason da libroj sur la plankon kaj indikis ke mi sidu sur la komforta fotelo kiun li

tiel liberigis. Poste, li iris al la pordejo kaj kriis: "Johanjo, bonvolu prepari tason da teo por nia nova amiko Usona, kaj ankaŭ tason por mi. Dankon." Li reiris al sia skribtablo kaj sidigis malrapide, kvazaŭ tute ne mankas al ni tempo. Subite penso evidente trafis lin: "Eble vi preferas kafon?" Li restarigis.

Mi manneis. "Teon, bonvolu," mi diris. "Ni la Usonanoj ja trinkas ankaŭ teon, kvankam por vi eble estas malfacile kredi tion."

"La *Tefesto de Bostono*² estas jam forgesita, ĉu?" La profesoro ridetis. "Nu, ni tamen bonvenigas vin."

Alvenis la taso kaj da teo kaj ni malrapide trinkis ĝin dum ni konversaciis. Plejparte pri Usono, kaj ĉu estas por mi malfacile kompreni la Aŭstralian akĉenton. Ni konversaciis dum ĉ. duona horo. Tiam reirigardis la horloĝon la profesoro, stariĝis kaj diris: "Nun ni iru al la oficejo de la dekano."

Mi sekvis lin. Ni malsupreniris la ŝtuparon, trairis la arbareton trans la strato, marŝis inter la disaj konstruaĵoj. Min surprizis trovi ke tiuj konstruaĵoj ĉirkaŭas bone zorgatan parketon en kiu abundas arboj kaj arbustoj. Denove mi aŭdis la malgentilan ridadon de la kukaburoj. "Ili abundas ĉi tie," komentis la profesoro. "Vi rapide kutimiĝos al ili." Fine ni eniris malnovan grizŝtonan konstruaĵon, trairis labirinton de koridoroj kaj nin trovis ĉe la pordo de la oficejo de la dekano.

"Pardonu nian malfruon, mi petas," diris la profesoro dum ni eniris. "Jen nia nova studento el la Universitato de Ĉikago. Ni konversaciis pri Usono, tiel vigle ke mi plene forgesis ke mi aranĝis

ke vi intervjuu lin. Bonvolu pardoni.”

La dekano ridetis. “El Ĉikago, ĉu? Sendube urbo tre malsimila al nia, ĉu ne? Bonvolu sidiĝi.” Li funkciigis interkomunikilon kaj parolis al sia sekretario: “Margareto, bonvolu prepari por ni tri tasojn da teo.” Li denove alparolis min: “Nu, ĉu plaĉas al vi Aŭstralio?”

“Tre bela lando,” mi respondis. “Mi kredas ke mi ĝuos laboradon ĉi tie...se mi sukcesos kompreni la transistemon.”

Postkomento: La eventoj en ĉi tiu rakonto estas tute veraj. La Departemento de Prisemidaj Studoj poste reno-

miĝis la Departemento de Mezoriantaj Studoj. —DB

¹[Laŭ Butler] La scienca studado pri kriminalismo.

²En decembro 1773 kolonianoj en la Bostona regiono perforte kaptis ŝarĝon de teo en Britaj ŝipoj kaj ĝin jetis enmaren, protestante kontraŭ la Brita monopolo de la temerkato, kaj kontraŭ tiurilataj impostoj. Dum multaj jaroj post tio Amerikanoj emis taksi tetrinkadon kiel perfidon.

□

LA PERFEKTA VIRINO

(Daŭrigo de la rakonto pri Sinjoro Lupo)
de ELVIE ROWE

Tuj kiam Alberto, Kutberto kaj Egberto foriris, Sinjoro Lupo transloĝiĝis en la novan domon kun sia amikino.

La najbaroj estis ravitaj. Li estis evidente Unu el Ni, kaj lia amikino estis tre dekora. Sinjoro kaj Sinjorino Bonakorpo invitis la paron al festo por bonvenigi ilin al la najbarejo.

Kiam ili alvenis, Sinjoro Bonakorpo kriis: “Ĝeamikoj, mi deziras ke vi renkontu niajn novajn najbarojn, Sinjoro kaj Sinjorino Lupo.”

“Mi ne estas Sinjorino Lupo,” diris la virino. “Mi nomiĝas Freda Servuto kaj ni estas kunuloj.”

“Kia belega virino,” pensis Sinjoro Bonakorpo. “Tiel sendependa. Tiel dekora. Tiel svelta.”

Sinjorino Bonakorpo rapide ofertis al

Sinjoro Lupo iom da antaŭtagmanĝoj. Ŝi estis bonega kuiristino.

“Kia belega virino,” pensis Sinjoro Lupo. “Tiel bonega kuiristino. Tiel bonkora. Tiel brakuminda.”

Post ĉi tiu bona komenco la festo estis sukcesego, sed, strange, kaj Sinjorino Bonakorpo kaj Freda Servuto havis kapdolorojn.

La postan matenon, Sinjorino Bonakorpo plenigis korbom per frandaĵoj por sia bopatrino. Ŝi faris ĉi tion preskaŭ ĉiutage. Ŝia filineto portis la korbom al sia avino dum sia iro al la lernejo. Kompreneble, Sinjoro Bonakorpo veturigis ŝin tien. Nuntempe, ni nepovas permesi infanon eliri sola.

Kiam la patro kaj lia filino eniris la

kuirejron, Sinjorino Bonakorpo puŝis bongustan peceton en la buŝon de sia edzo.

"La vojo al vira koro estas tra lia stomako," ŝi informis sian filinon kun subrido.

Sinjoro Bonakorpo malridis.

"Nu, nepre transdonu al Avino mian amon," diris Sinjorino Bonakorpo, "kaj mi enmetas la plej novan *La Perfekta Virino*. Ĝi enhavas kelkajn ravajn receptojn."

"Pluvas!" diris Sinjoro Bonakorpo.

"Surmetu vian ruĝan pluvmantelon kun la kapuĉo, karuleto," diris la patrino. "Nun, kisu min, Ruĝkufolino. Eliru kune."

Kiam ili alvenis al la domo de Avino ili trovis ŝin sur la planko, ruliĝanta de flanko al flanko.

"Ho ve, Avino! Kio okazis?" kriis Ruĝkufolino.

"Nenio estas malĝusta, stulta infanino," diris Avino. "Mi reduktas miajn koksojn. Tiom da manĝaĵo kiom via patrino konstante sendas estigos mian morton."

"Kaj mian," diris ŝia filo. "Mi dehakis ĉiun arbon en la arbarego, mi trotetis dum horoj. Ankoraŭ mi estas tro peza."

"Sed Panjo diris ke la vojo al vira koro estas tra lia stomako," protestis Ruĝkufolino.

Avino laŭte ridis.

"Ĉu ŝi akiris tion de Reĝino Viktorio?" ŝi demandis. "La vojo al vira koro estas tra la beligistino, mia infanino. Donu al mi tiun *La Perfekta Virino*. Mi volas legi pri la plej nova dieto."

Dume, Sinjoro Lupo sin demandis kien iras tiom da manĝaĵo en la korboj. Post kiam li gustumis la bongustegan festan nutraĵon de Sinjorino Bonakorpo, li decidis eltrovi kien. Tiumatene li sekvis la patron kaj la filinon al la avinodomo kaj rigardis tra la fenestron.

Ili eliris, kaj Sinjoro Lupo frapis ĉe la pordo.

"Eniru!" Avino kriis. "Mi esperas ke vi estas malsata. Vi povas helpi min manĝi ĉi tiun manĝaĵon. Efektive, vi rajtas preni ĉiom."

Sinjoro Lupo subite vidis sian tutan vivon streĉitan antaŭen, plenan je mirindakuirado.

"Ĉu vi ŝatus vendi vian domon?" li demandis.

"Eble," Avino respondis. "Mi laciĝas de domlaboro. Sed kien ni povus iri?"

"Mi havas belan novan Retiriĝan Bienon," diris Sinjoro Lupo. "Tie estas banujo, varma naĝejo, gimnastikejo..."

"Aj aj aj!" kriis Avino. "Faru al mi proponon!"

Post kelkaj semajnoj, Sinjoro Lupo kaj Freda Servuto surmetis la vestojn.

"Rigardu ĉi tion," grumblis Sinjoro Lupo. "Ĉiuj el miaj ĉemizoj bezonas butonojn. Ĉu estas troe, peti vin alfiksi kelkajn butonojn?"

"Jes, estas troe," respondis la virino. "Rigardu vin. Vi fariĝas pli dika ĉiun tagon. Ne surprizas ke vi krevas el viaj ĉemizoj."

Sinjoro Lupo estis tiel kolera ke li piedfrapante iris el la domo kaj en la kuirejon de Sinjorino Bonakorpo. Li kunprenis siajn ĉemizojn.

Kiam Sinjoro Bonakorpo vidis sian edzinon alfiksan la butonojn de

Sinjoro Lupo, li komprenis kio okazas.
Li rapidis konsoli Freda Servuto.

Post la eksedziĝo, Ruĝkufulino loĝis
dum unu semajno kun sia patro kaj

Freda Servuto, ekzercante sin, dietante
kaj lernante aspekti dekora.

Ĝuste kiel *La Perfekta Virino*. □

EL CARMINA POPULARIA

el la helena tradukis JOSÉ FCO MARTIN DEL POZO

Venis, venis hirundo
bonajn sezonojn portanta
bonajn jarojn
sur la ventro blanka
sur la dorso nigra.

Fruktorton vi eligu
el via riĉa domo,
kaj de vino pokalon,
kaj de fromaĝo korbon.

Nek panon tritikan
nek ovoflavan hirundo
rifuzas; ĉu ni foriru aŭ ĝin prenu?
Ĉu vi donos ion? Se ne, ni ne permesos tion;
ni forprenos la pordon aŭ la lintelon.
aŭ la virinon ene sidantan;
ŝi estas malgranda, ni forportos ŝin facile.
malfermu, malfermu la pordon por la hirundo:
ĉar ni ne estas maljunuloj, sed infanoj.

28a A.E.A. KAJ 57a N.Z.E.A. ESPERANTO-KONGRESO

11-19 Januaro 1992. Temo: *Ekologio*

4-a Listo de ĉeestontoj

35 Terry Manley (NSW)

36 Gaye Phillips (Qld)

37 Kay Anderson (Qld)

38 Ronald Gates (NSW)

39 Constance White (Qld)

40 Betty Aulsebrook (NSW)

41 Bill Aulsebrook (NSW)

42 Rosalie Schultz (NSW)

43 Betty Fripp (NSW)

44 Colin Gates (SA)

45 Owen Loneragan (WA)

46 Peg Martin (WA)

47 Lilian Newman (Qld)

48 Cathy Sullivan (Qld)

49 Maureen McSweeney (WA)

50 Marcel Leereveld (Vic)

51 George Lancaster (Vic)

Ĝis 21 aŭgusto 1991: NSW—25, Vic—
9, Qld—7, WA—5, SA—2, Tas—1,
ACT—1, Usono—1 = 51.

KONGRESNOVAĴOJ

informas Les Scott

21 aŭgusto 1991

Eksterlandanoj: Rezulte de sciigoj pri la kongreso en *Esperanto* kaj *Heroldo de Esperanto*, la LKK jam ricevis kelkajn petojn pri plia informo. Du eksterlandanoj jam konfirmis sian ĉeeston.

Junulara Kongres-Fonduso: La LKK atendas taŭgajn kandidatojn por ricevi la subvencion de \$250 el tiu Fonduso por finance helpi gejunulojn ĉeesti la Kongreson. Membroj de JAGE estas speciale invitataj uzi la oportunon ricevi helppagon. Aldone, proponoj estas bonvenaj de grupoj tra Aŭstralio, aŭ eĉ de individuoj, kiuj havas kontakton kun taŭgaj junaj personoj. La LKK serĉas kompetentajn Esperantistojn ĝis-25jaraĝajn (aŭ -30jaraĝajn se temas pri plentempaj studentoj).

Drama Konkurso: Du grupoj, Brisbano kaj Manlio, informas ke ili intencas konkursi.

Kantadokonkurso: Nur Brisbano indikis partoprenon, ĝis nun.

22-A SOMERLERNEJO EN SAN FRANCISCO de MARGARET FURNESS

Se vi iam scivolis, kial tiom da strangaĵoj okazas en tiu urbo, demandu al iu pri la vetero.

Proksimume 30 Esperantistoj el 10 landoj ĉeestis tri-semajnan somerkursaron en San Francisco en julio. Tri profesoroj instruis je kvar niveloj, kaj en metodika kurso. En la supera klaso, So Gilsu, Koreano, parolis pri Azia kaj Esperanta filozofioj, kaj politika ekonomiko; Michel Duc Goninaz, Franco, Akademiano, prelegis pri la Budapeŝta skolo kaj la poezio de Waringhien ("Esperantistoj estis neŭroze prudaj..."); kaj Jim Cool, Usonano, gvidis tradukadon de modernaj rakontoj. Poste, Ionel Onet, kiu multe verkas kaj estas duono de la Eldonejo Bero, konsilis pri la metodoj persvadi redaktorojn akcepti skribaĵojn. Li citis TAE ("Se vi deziras legi pri io, verku artikolon!")

La familio de S-ro Grzebowski parolis pri Esperantotur kaj la nova hotelo en Bydgoszcz.

La distraĵoj similis al niaj. Kial nur en Esperantujo mi kuraĝas kanti kaj danci? Kelkaj ideoj estas ŝtelindaj. Okazis Paroliga Grupo, kiu sekvis la programon de Toastmasters International. "Tablotemoj" taŭgus al klubkunvenoj—iu elektas temon, pri kiu kelkaj klubanoj devas paroli senprebare dum 1-2 minutoj.

La ĉiutaga Buteno utiliĝis kaj por anoncoj, kaj por intervjuoj, artikoletoj, poemoj ktp. Sed eĉ per komputoro

(Usonaj Esperantistoj verŝajne ne estas senmonaj), kaj kun grupo de raportistoj, estis peza ŝarĝo por la redaktoro, kiu kutime laboris ĝis post noktomezo. (Kaj poste la preskoboldoj laboris). Se ni provos produkti bultenon en januaro '93, ni devos pli dividi la laboron. Fakte, en SF la studentoj kaj klubo de ESF-studentoj deĵoris pri fotoj, transporto al la festoj ktp, por helpi al la profesoroj kaj la estraro.

SF estas rimarkinda, kaj respektinda, pro sia toleremeco. En la Ĉina kvartalo, ĉiuj parolis la Ĉinan. La SF-Asocio de Geĵaj (samseksemulaj) Esperantistoj invitis geĵojn kaj ne-geĵojn aŭskulti, kiel ili provas disvastigi Esperanton en la SF-geĵa komunumo. Mi scivolis, ĉu eble por la unua fojo kelkaj Esperantistoj "elŝrankiĝos". Sed ĉeestis la (laŭ mi) nura alloga viro el la kursanoj, ho ve!

Cathy Schultze ja estas gratulinda pro la alta nivelo de la kursaroj kaj la profesoroj dum tiom da jaroj. Mi revenis de SF instigata al kelkaj planoj: 1. Pli serioze atenti la nivelon de kolesterolo, ĉar mi konstatis, kiel mi min sentos post apopleksio—nur duonkapabla esprimi la pensojn. 2. Traduki rakontojn, eĉ verki (post kiam mi regos la akuzativon.) 3. Eble mi eĉ komencos la korespondkurson, por kiu mi pagis antaŭ du jaroj...

Kaj la vetero en julio? Nebulo, nebulo, nebulo... □

KIEL JUĜI ESPERANTECON?

de MARCEL LEEREVELD

La kriterioj kiujn ni uzas por juĝi la funkcion de ĉevalo ne estas la samaj kiaj tiuj kiujn ni uzas por juĝi la funkciojn de aŭtomobilo.

La kriterioj kiujn ni uzas por juĝi etnajn ("nature ŝanĝigemantajn") lingvojn ne estas la samaj kiaj tiuj kiujn ni uzu por juĝi interlingvon kia Esperanto. La rezonoj por juĝi ĉu vorto aŭ esprimo estas "bona", ĝusta, en etna lingvo ne povas esti la samaj por juĝi ĉu vorto aŭ esprimo estas "bona", ĝusta, en Esperanto.

En la etnaj lingvoj la precipa kriterio por juĝi ĉu vorto, esprimmaniero, signifo, literumo kaj gramatikaĵo estas ĝustaj, estas tre simpla: se la vorto ktp estas ĝenerale akceptata, aŭ se ĝi estas uzata de fama verkisto (aŭ sciencisto, aŭ politikisto), aŭ estas en la vortaro, ĝi estas ĝusta. Kvankam ekzistas multaj lingvoreguloj en la etnaj lingvoj, ili ĝenerale estas nur flank-kriterioj; tio okazas ĉar pro (precipe) homopsikologiaj kaŭzoj la diversaj aspektoj de la etnaj lingvoj daŭre ŝanĝiĝas. En tiu fenomeno signifoj, formoj, sonoj kaj reguloj malplivastiĝas, ŝanĝiĝas, kaj plivastiĝas, kaj precipe la gramatik-reguloj (kaj en la angla ankaŭ la literumreguloj) ricevas diversajn esceptojn, kiuj jen kaj jen formiĝas en subregulojn. Ĉio ĉi estas "bona lingvo", eĉ se tio malplisimpligas (kelkfoje plisimpligas) la lingvon kaj ĝin malklarigas, ekzemple kaŭzante miskomprenojn pro plursenceco, pro ŝanĝiĝo de signifoj, pro disfalo en dialektojn ĉe geografia aŭ socia disigo, kaj dum uziĝo

kiel fremda lingvo. Ankaŭ se tiu disvolviĝo kaŭzas ke lingvo fariĝas tre malfacile lernebla por alilingvanoj kaj eĉ por samlingvanoj. Cetere la disvolviĝado de etnaj lingvoj ne estas pliboniĝo aŭ malpliboniĝo, kresko aŭ degenero, sed simple ŝanĝiĝado, aliformiĝado de sonoj, signifoj kaj gramatikreguloj (inter kiuj tiuj pri la [ne-]uzado de certaj vortoj kun certaj aliaj vortoj).

Estus do malĝuste diri ekz. ke Esperanto devas "kreski" kiel la etnaj lingvoj: ĉilastaj ne kreskas (escepte en la relative malmultaj kazoj de pliriĉiĝo de, precipe tehnikaj, homaj nocioj), nur ŝanĝiĝas; aplikante tiun kriterion por Esperanto signifus ke ĝi daŭre devus ŝanĝiĝi. La flankkriterioj por esti "bona" en etna lingvo, tiuj pri reguloj de sonoj, signifoj kaj gramatikaĵoj, varias nature laŭ la diversaj lingvoj; ili kelkfoje intersamas kaj ofte intersimilas. Eĉ, interese, la esceptoj kelkfoje similas en tute malsamaj lingvoj.

Serĉante la kriteriojn por "boneco" en Esperanto (aŭ kiu ajn neetna interlingvo), ni devas unue konscii ke ĝi estas lingvo farita kaj daŭre referata en la menso, farita laŭ la konceptoj de Zamenhof, kaj farata laŭ la reguloj kaj spirito de sia kreiĝo. La funkcioj kaj la celoj de interlingvo estas, parte, malsamaj al tiuj de etnaj, naturaj lingvoj: ĉilastaj ŝanĝiĝas (kvankam eble "kreskis" en primitivaj epokoj) plej multe sendepende de la konscia volo homa. Ili sufiĉe bone servas la popolojn ilin parolantajn (speciale se la popolanoj interkomunikas multe), eĉ malgraŭ iliaj

malfacileco, nereguleco kaj dusencaĵoj. Interlingvo ne povas sekvi la saman vojon, precipe ĉar la anoj loĝas tre dise en la tuta mondo, ĉar ĝi (ankoraŭ) ne estas la unua lingvo de la anoj (ĉu ĝi iam estos aŭ devos esti?), kaj ĉar miskomprenoj inter samlingvanoj ĝenerale kaŭzas malfacilaĵojn pli solveblajn ol tiuj inter nesamlingvanoj. La kriterio ĉu io estas "bona" en Esperanto do ne povas esti ke "io estas 90-procente akceptita", aŭ ke "iu fama verkisto, lingvisto, aŭ Akademiano sankcias ion", aŭ ke "la germana lingvo solvas certan problemon sammaniere" (por ĉi tiuj tri ideoj vidu tri artikolojn de tri konataj lingvistoj en *TAE* n° 267 kaj 268). La kriterioj por boneco en Esperanto, jam de Zamenhof formulitaj praktike kaj/aŭ spirite, estas aliaj, kaj dependas de la funkcioj kaj celoj de tiu interlingvo. Kaj tiuj kriterioj ne nuligas aŭ malplivalidigas unu la aliajn. La precipa estas tiu de klareco, de fidebleco; ĝi postulas ke du vortradikoj ne povu havi la saman signifon*, ke unu vortradiko ne povu havi du nesamajn signifojn (metaforo = sama signifo en malsama rilato), ke la sonoj reprezentantaj la literojn (kaj inverse) estu prononcataj sufiĉe samaj de ĉiuj personoj, ke la uzantoj obeu regulojn gramatikajn kaj vortfarajn, ke ĉiuj eblaj nocioj kaj pensoj povu esti esprimataj, kaj ke neniu ŝanĝu la signifon de la vortoj nek la vortojn por la nocioj (ekz.

"malsanulejo" al "hospitalo").**

Kompreneble unu-du esceptoj al ĉiu regulo ne multe difektus Esperanton, kiel la kontraŭregulaj "far" kaj "krokodili" (ĝi ne estas metaforol!), kvankam tio en si mem jam farus Esperanton malpli fidinda. Ne, la danĝero situas en la fakto ke se unu Esperantisto (inkl. Zamenhof) rajtus fari escepton, ĉiuj aliaj plenrajte kreas siajn aliajn esceptojn (kaj nenecesajn neologismojn) kaj malobeojn al la originaj reguloj, kaj la interlingvo fariĝus kia etna lingvo, daŭre ŝanĝiganta, nefidebla, kaj malfacile lernebla. Ekzemple Zamenhof erare kreis kelkajn kunmetaĵojn de adjektivo kaj substantivo (kia "belknabino"); *Plena Analiza Gramatiko* insiste avertas kontraŭ "danĝera" daŭrigado de tia formado ("la tuta konstruaĵo [= Esperanto] ekŝanceliĝus", § 423); tamen bonega Esperanto-lingvisto ankoraŭ kreas novajn tiajn kunmetaĵojn (*TAE* N° 268) por sia plezuro. Ĉe tia libereco la lingvo degenerus for de fidebla interkomunikilo, aŭ simple ŝanĝiĝus en por sia celo netaŭĝgan lingvon similan al la etnaj.

Alia grava kriterio estas la simpleco, ne en la kvanto de esprimeblaj nocioj, sed en la nur necesaj reguloj por la gramatiko kaj la vortfarado kaj en la logika aplikado de la riĉiga kaj preskaŭ neelĉerpebla sistemo de kreado de kunmetitaj vortoj (ekz. "lancjetilo" anstataŭ "vumero"). Ĝi postulas ke

* Multaj lingvistoj studentaj la strukturon de lingvoj pretendas ke ĉi tiu postulo ankaŭ ekzistas, kvankam ne konscie formulte, en la etnaj lingvoj, kaj ke veraj "sinonimoj" ne ekzistas en ili.—la Red.

**"Hospitalo" estis oficialigita en la 1^a *Oficiala Aldono*, kaj plenumas la regulojn en subparagrafo 2 de la Antaŭparolo de la *Fundamento de Esperanto*. Do Marcel ĉi tie laŭrajte dubigas la konsilindecon de kelkaj aplikoj de tiuj reguloj.—la Red.

kreatu nur absolute necesaj (= malmultaj) neologismoj, ke geografiaj nomoj sekvu nur la simplajn regulojn kiuj difinis la kreadon ate de Zamenhof ante la aliajn nomojn, kaj ke metaforoj estu vivantaj, ne "ŝtonigitaj" (jese "reĝino inter la floroj", nee "lignero sur la ŝultro"). La simpleco en tiu ĉi aspekto de la lingvo necesas por ke ĝi estu facile lernebla de ĉiuj homoj. Artefarita lingvo malfacila kiaj la etnaj estus interesa kaj lernebla por multaj, sed ne por ĉiuj, pro manko de tempo aŭ de komprenkapablo. Kaj ree: se unu rajtus malsimpligi Esperanton kreante unu-du nenecesajn neologismojn (kio ne gravus multe), ĉiuj aliaj havus la saman rajton kaj la vortaro fariĝus 1300-paĝa (kia *PIV!*). La situacio tamen jam similas, kvankam subtile, al la Ido-krizo en la komenco de la nuna jarcento. La estonteco de Esperanto, degenero en ĉies ludajon aŭ pluvivo en saneco kaj pureco, kuŝas en niaj propraj manoj.

Ĉe etnaj lingvoj oni tre malmulte malobeas la kriteriojn de 'bona lingvo'. Ĉe Esperanto, parte pro la neserioza traktado ante la lingvon ate de la plimulto el ĝiaj verkistoj kaj lingvistoj, oni multe kuraĝas malobei la kriteriojn de "bona lingvo". La pretekstoj estas ke

la lingvo devas "kreski" (kion ĝi ne bezonas) kaj ke ĝi devas fariĝi fleksebla (kion ĝi ne bezonas). La vera motivo estas, ke estas pli facile nestrikte apliki gramatikajn regulojn (se oni ne perfekte konas ilin) kaj uzi etnajn vortojn (neologismojn) anstataŭ serĉi Esperantecajn vorkombinojn (kio ofte postulas tempon kaj energion). Estas vere ke en Esperanto (eĉ pli ol en la etnaj) la artisma lingvouzo estas limigita de la kriterioj de ĝusteco. Sed Esperanto ne necese devas esti poezia lingvo: oni ne rajtas postuli ke ĝi internacie traduku artaĵojn, kiel pentraĵon, muzikaĵon, skulptaĵon, nek poeziaĵon, ĉiu el kiuj perdas sian originan artecon se transformita. Pro la genio de Zamenhof lia lingvo tamen kapablas, bonŝance, uzati kiel taŭga ilo por krei sian propran beletron, eĉ se la poetoj devas esti iom pli kapablaj artistoj en Esperanto ol en etnaj lingvoj. Kvankam malfacile sen neologismoj kaj sen "liberiĝo" de la gramatikaj reguloj, tio kreas eĉ pli grandajn poetojn kaj lasas la lingvon esti la fidebla komunikilo kio estas ĝia unua celo.

[Ni bonvenigos la reagojn de legantoj al la ĉisupra diskuto.—*La Red.*] □

EL LA REGIONOJ

Victoria: En la *Syme Messenger* (ĵurnalo por dungitoj de *The Age*), Julio, aperis kvaronpaĝa artikolo pri F.R. Banham, laŭ la biografio verkita de Audrey Bruton kaj distribuita kun *TAE* 266. Duono de la artikolo konsistas el granda foto de Banham kun kolegoj.

La 17-18an de majo Ramona kaj Epo Van Dalsem, el Nederlando, vizitis Melbourne. Intervjuo por Radio 3ZZZ kaj lumbild-prezento en la Esperanto-kunveno akompanis ilian turismadon en Melbourne.

La 15-16an de junio el Germanio

venis la Schubert-Ĥoro, inter ili gesamideanoj Eberhard. Triparta intervjuo kun ili estis disaŭdigita per Radio 3ZZZ.

Dum ses semajnoj ni havis vizitantinon el Germanio. Ŝia nomo estas Gudrun Fiŝer. F-ino Fiŝer venis al Aŭstralio laŭ student-interŝanĝaranĝo inter Germanio kaj Aŭstralio. F-ino Fiŝer loĝis ĉe familio kies filino iros en Germanion en novembro kaj loĝos ĉe la familio Fiŝer dum ses semajnoj.

La tuta familio Fiŝer ludas grandan rolon en sia lando kiel Esperantistoj kaj ĉiuj estas UEA-delegitoj en Nordwalde. Gudrun, junulardelegito, estas vicprezidantino de la junulara movado en sia urbo. Gudrun partoprenis en du Esperanto-kunvenoj kaj estis trifoje intervjuita por la 3ZZZ-Esperanto-programo.

Mi deziras esprimi mian dankon al la personoj kiuj sendis informojn kaj novaĵojn por nia radioprogramo: Ralph Harry, Ray Ross, Jean Lehane, J.B. Moore, Keri Aŭgunas, Winsome Greenhalgh, Kay Anderson, Herbert Koppel, Marcel Leereveld kiu estis intervjuita pri sia vojaĝo en Ĉinio, Owen Loneragan. Donald Broadribb. Dankon, per via subteno ni povos plibonigi nian Esperanto-radio-programon.

Mi invitas Esperantistojn kaj amikojn de Esperanto subteni la Esperanto-

radioprogramon kaj aliĝi al la membraro de Amikoj de Esperanto; per viaj \$10 jare vi helpos Esperanton en la radio. Antaŭdankon.

—Svetislav Kanaĉki

NSW: Ekzempleroj de Fulcher & Long *Esperanto-English Dictionary* estas bezonataj de lernantoj. Bv. kontakti Edna Turvey, 36 Calder Road, Darlington NSW 2008.

Roger Springer, de la Manlia grupo, estas la nova estro de la Manly-Waringah Pipe Band—sakŝalmistoj kaj tamburistoj. La 13an de julio okazis balo por tiu grupo, en la Chatswood Civic Centre.

La 26an de junio la Merkreda Konversacia Grupo en Manly ĝuis duhoran ekskurson per pramŝipo.

Queensland: La 14an de julio en la urboparko de Caboolture (70km norde de Brisbano) dudek membroj de la Federacio kunvenis kaj piknikis—kun la helpo de granda nombro da birdoj (kelkaj indiĝenaj).

Konferenco de la Esperanto-Federacio de Kvinlando okazos la 5-6an de oktobro. □

Respondoj Por Citaĵkvizo 6

1 b; 2 ĉ; 3 h; 4 g; 5 f; 6 ĝ; 7 a; 8 d; 9 e; 10 c; 11 i; 12 ĥ

Wholly printed in Australia. Computer typeset by Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill, WA, 6562; printed by SNAP, 921 Albany Highway, Victoria Park East, WA, 6101 Australia.

THE AUSTRALIAN ESPERANTIST
Registered by Australia Post
Publication No. WBG 2488

If undeliverable return to
D. Broadribb
46 Great Eastern Highway
Bakers Hill WA 6562

**SURFACE
MAIL**

Postage Paid
Victoria Park East
WA 6101
Australia